

Reciting Birkat HaGomel on Behalf of a Group

Q

When many people have to say Birkat HaGomel (e.g., after a flight), the shul often has one person recite the beracha on behalf of the rest. Can one person say thanks to HaShem for what he received and have it count for others?

1. גמרא, ברכות דף נד עמוד ב

אמר רב יהודה אמר רב: ארבעה צריכין להודות - יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא ... רב יהודה חלש ואתפח (רש"י - נתרפא), על לגביה רב חנא בגדתאה ורבנן, אמרי ליה: בריך רחמנא דיהבך ניהלן ולא יהבך לעפרא. אמר להו: פשרתון יתי מלאודויי. והא אמר אביי: בעי אודויי באפי עשרה! - דהווי בי עשרה. והא איהו לא קא מודה! - לא, צריך, דעני בתריהו אמן.

3. שולחן ערוך אורח חיים סי' ריט סע' ד, ה

אם בריך אחר ואמר: ברוך אתה יי אלוקינו מלך העולם אשר גמלך כל טוב, וענה אמן, יצא. וכן אם אמר: בריך רחמנא מלכא דעלמא דיהבך לן, וענה אמן, יצא. הגה: ואין זה ברכה לבטלה מן המברך, אע"פ שלא נתחייב בברכה זו, הואיל ואינו מברך רק דרך שבח והודאה על טובת חבריו ששמח בה (טור).

אם בריך אחד הגומל לעצמו, ונתכוין להוציא את חבריו, ושמע חבריו וכוון לצאת, יצא אפילו בלא עניית אמן (כיון שהמברך ג"כ חייב, יצא האחר בלא עניית אמן) (טור).

2. טור אורח חיים סימן ריט

ופי' אדוני אבי ז"ל: אף על גב דשומע יוצא בשמיעה בלא עניית אמן, היינו דוקא כשהמברך חייב גם כן בברכה, אז יוצא השומע בלא עניית אמן, אבל הכא כיון שהם לא היו חייבין בברכה זו, לכך הוצרך הוא לענות אמן, ולא חשיב ברכה לבטלה כיון שהם לא נתחייבו בה, שהם נתנו שבח והודאה למקום כדרך בני אדם שמשבחים למקום על הטובה שמזמין להם. לפי זה, אם בריך אחד הגומל לעצמו ושמע אחר וכיון לצאת, יצא בלא עניית אמן

4. שולחן ערוך אורח חיים סי' ריג סע' ב

אין המברך מוציא אחרים אלא אם כן יאכל וישתה עמם, ואז יוצאים בשמיעתן שמכוונין אליו, אפילו לא יענו אמן.

5. משנה ברורה סימן ריג ס"ק יב

... וכמדומה שכעת המנהג פשוט ברוב המקומות שאין מוציאין אחד את חבריו כמעט בשום דבר מאכל, אף שהוא נגד הדין, ואפשר משום שאין הכל בקיאות להתכוין לצאת ולהוציא